

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет/інститут педагогічний

Кафедра педагогіки початкової освіти

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЕТИКЕТ УЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ**

Освітня програма «Початкова освіта»

Спеціальність 013 «Початкова освіта»

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № __ від “ __ ” _____ 202_ р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Етикет учителя ПШ
Викладач (-і)	Проф. Оліяр М.П.
Контактний телефон викладача	+380971537294
E-mail викладача	maria.oliyar@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Лекції, практичні заняття, самостійна робота
Обсяг дисципліни	90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Очні консультації: 2 години на тиждень (четвер, 15.00 год., 303 ауд.)
2. Анотація до курсу	
<p>Дисципліна «Етикет учителя ПШ» вивчається студентами спеціальності «Початкова освіта» на другому курсі у четвертому семестрі. Курс присвячений розкриттю питань історії виникнення та розвитку професійного етикету, сутності етичних цінностей та норм, місця педагогічного етикету в структурі етичного знання. Розкривається структура, специфіка, функції професійного етикету вчителя, принципи та норми етичної поведінки педагога. Значна увага приділяється проблемі мовленнєвого етикету вчителя початкової школи. Висвітлюються базові засади та особливості етикету відносин у системі «педагог – молодший школяр», «педагог – батьки учнів молодшого шкільного віку». Важливого значення надається нормам етикету відносин у педагогічному колективі.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета курсу полягає у розкритті теоретико-методичних основ організації освітнього простору Нової української школи на етичних засадах, формуванні у здобувачів вищої освіти норм етичної поведінки та здатності використовувати їх у майбутній практичній діяльності.</p>	
<p>У результаті вивчення навчальної дисципліни Ви ознайомитеся зі змістом, специфікою, функціями професійного педагогічного етикету; оволодієте комплексом педагогічних умінь та навичок відповідно до потреб Нової української школи; навчитеся здійснювати пошук, аналізувати, систематизувати й узагальнювати інформацію щодо шляхів організації освітнього середовища на етичних засадах; навчитеся вирішувати стандартні та творчі професійні завдання, що виникають в освітній практиці нової української початкової школи; оволодієте готовністю до практичного використання системи отриманих педагогічних знань, умінь і навичок в освітньому процесі сучасної початкової школи.</p>	
4. Результати навчання (компетентності)	
<ul style="list-style-type: none"> - Організувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти. - Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання. - Організувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу початкової школи, використовувати практики самозбереження психічного здоров'я, усвідомленого емоційного реагування. - Організувати освітній простір з дотриманням принципів універсального дизайну, безпечно, проектувати навчальні осередки у класі спільно з молодшими школярами з урахуванням їхніх вікових особливостей, інтересів і потреб, забезпечувати дотримання вимог безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, створювати психологічно комфортні умови освітнього процесу. - Здійснювати профілактичні заходи щодо збереження життя та фізичного й психічного здоров'я здобувачів початкової освіти, надавати їм домедичну допомогу (за потреби), планувати та реалізовувати заходи щодо попередження і протидії булінгу та різних проявів насильства чи будь-якої з форм дискримінації серед учнів початкової школи й інших учасників освітнього процесу. 	
5. Організація навчання курсу	
Обсяг курсу	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	16
практичні заняття	14
самостійна робота	60

Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ Вибірковий		
Четвертий	Початкова освіта	Другий	Вибірковий		
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1 Професійний етикет: історія виникнення та розвитку	Лекція, практичне заняття	Блощинська В.А. Етика. Практикум: навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 248 с. Бобир О. Етикет учителя. Навчально-методичний посібник для ВНЗ. К.: Видавничий дім «Слово», 2009. 216 с. Васянович Г. П. Педагогічна етика : навч. посіб. К. : Академвидав, 2011. 256 с.	Написання наукового повідомлення, опрацювання завдань для тестового контролю знань в системі дистанційного навчання (6 год.)	Максимальна оцінка - 5	один тиждень
Тема 2 Етичні цінності та норми	Лекція, практичне заняття	Блощинська В.А. Етика. Практикум: навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 248 с. Бобир О. Етикет учителя. Навчально-методичний посібник для ВНЗ. К.: Видавничий дім «Слово», 2009. 216 с. Васянович Г. П. Педагогічна етика : навч. посіб. К. : Академвидав, 2011. 256 с.	Написання есе, опрацювання завдань для тестового контролю знань в системі дистанційного навчання, нотування ключових положень Концепції Нової української школи (8 год.)	Максимальна оцінка -5	один тиждень
Тема 3 Педагогічний етикет у структурі етичного знання	Лекція, практичне заняття	Блощинська В.А. Етика. Практикум: навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 248 с. Бобир О. Етикет учителя. Навчально-методичний посібник для ВНЗ. К.: Видавничий дім «Слово», 2009. 216 с. Васянович Г. П. Педагогічна етика : навч. посіб. К. : Академвидав, 2011. 256 с.	Опрацювання тестових завдань (8 год.)	Максимальна оцінка -5	один тиждень

Тема 4 Структура, специфіка, функції професійного етикету вчителя	Лекція, Практичне заняття	Блощинська В.А. Етика. Практикум: навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 248 с. Бобир О. Етикет учителя. Навчально-методичний посібник для ВНЗ. К.: Видавничий дім «Слово», 2009. 216 с. Васянович Г. П. Педагогічна етика : навч. посіб. К. : Академвидав, 2011. 256 с.		Максимальна оцінка -5	один тиждень
Тема 5 Принципи та норми етичної поведінки вчителя	Лекція, практичне заняття	Блощинська В.А. Етика. Практикум: навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 248 с. Бобир О. Етикет учителя. Навчально-методичний посібник для ВНЗ. К.: Видавничий дім «Слово», 2009. 216 с. Васянович Г. П. Педагогічна етика : навч. посіб. К. : Академвидав, 2011. 256 с.	Створення презентації (8 год.)	Максимальна оцінка -5	один тиждень
Тема 6 Мовленнєвий етикет педагога	Лекція, практичне заняття	Блощинська В.А. Етика. Практикум: навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 248 с. Бобир О. Етикет учителя. Навчально-методичний посібник для ВНЗ. К.: Видавничий дім «Слово», 2009. 216 с. Васянович Г. П. Педагогічна етика : навч. посіб. К. : Академвидав, 2011. 256 с.	Складання словника до теми, здійснення аналізу та нотування ключових положень Концепції Нової української школи, (8 год.)	Максимальна оцінка -5	один тиждень
Тема 7 Етикет відносин у системі «педагог - здобувач освіти»	Лекція, практичне заняття	Блощинська В.А. Етика. Практикум: навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 248 с. Бобир О. Етикет учителя. Навчально-методичний посібник для ВНЗ. К.: Видавничий дім «Слово», 2009. 216 с. Васянович Г. П. Педагогічна етика :	Підготовка доповіді і презентації, складання схеми і таблиці до теми, (8 год.)	Максимальна оцінка -5	один тиждень

		навч. посіб. К. : Академвидав, 2011. 256 с.			
Тема 8 Етикет відносин у педагогічному колективі	Лекція	Блощинська В.А. Етика. Практикум: навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 248 с. Бобир О. Етикет учителя. Навчально- методичний посібник для ВНЗ. К.: Видавничий дім «Слово», 2009. 216 с. Васянович Г. П. Педагогічна етика : навч. посіб. К. : Академвидав, 2011. 256 с.	Опрацювання наукової статті, створення презентації, опрацювання завдань для тестового контролю знань (6 год.)	Макси- мальна оцінка -5	один тиждень
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	<p>Вид контролю – екзамен. Оцінювання здійснюється на основі накопичувальної системи оцінювання знань за 100-бальною шкалою. Підсумковий бал з навчальної дисципліни складається з підсумкового семестрового балу (50 балів) та балу за екзамен (50 балів). Упродовж семестру студент отримує бали за різні види робіт, які сумуються в підсумкові семестрові бали. Підсумковий семестровий бал складається з суми балів, отриманих студентом впродовж семестру і дорівнює сумі підсумкового балу за практичні заняття (максимально 30 балів), балу за контрольну роботу (максимально 15 балів) і балу за самостійну роботу (максимально 5 балів) та в сукупності може складати максимального 50 балів. Поточні оцінки успішності (5 – «відмінно», 4 – «добре», 3 – «задовільно», 2 – «незадовільно») – виставляються під час проведення практичних занять. Підсумкова оцінка за практичні заняття виставляється студенту в кінці семестру і є середнім арифметичним всіх отриманих оцінок за практичні заняття та оцінок за відпрацьовані заняття, помножена на коефіцієнт «6» і заокруглена до цілого (максимально 30 балів). Результати екзамену (бал за екзамен) оцінюється максимального 50 балів.</p>				
Вимоги до письмової роботи	<p>Контрольна робота виконується у письмовому вигляді. Вона складається із трьох питань, які охоплюють весь матеріал курсу у відповідності до навчальної програми. Контрольна робота максимального оцінюється у 15 балів (кожне із питань оцінюється максимального у 5 балів). Тривалість виконання контрольної роботи – 90 хв.</p>				
Практичні заняття	<p>Поточне оцінювання знань здійснюється під час проведення практичних занять і оцінюється в національній шкалі (5 – «відмінно», 4 – «добре», 3 – «задовільно», 2 – «незадовільно»). Підсумкова оцінка за практичні заняття є середнім арифметичним всіх отриманих оцінок за практичні заняття та оцінок за відпрацьовані заняття, помножена на коефіцієнт «6» і заокруглена до цілого. Максимальна оцінка балів за практичні заняття 30 балів. Окремо оцінюється написання контрольної роботи (15 балів) і самостійна робота (5 балів).</p>				

Умови допуску до підсумкового контролю	Студент допускається до підсумкового контролю, якщо виконав більше 60% завдань курсу, відпрацював всі заняття і за результатами оцінювання (бали за практичні заняття, контрольну роботу і самостійну роботу) набрав більше 25 балів.
--	---

7. Політика курсу

Присутність студентів на практичних заняттях, контрольній роботі та екзамені є обов'язковою. У процесі написання контрольної та екзаменаційної робіт неприпустимими є плагіат та списування. Обов'язковим для отримання допуску до екзамену є відпрацювання практичних занять, написання контрольної роботи та виконання самостійної роботи.

Якщо студент пропустив практичне заняття, необхідно виконати всі практичні завдання, передбачені даним заняттям, пройти тестування та отримати відповідну оцінку. Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове.

Студент, який не набрав 25 балів (сума балів за практичні заняття, контрольну роботу і самостійну роботу) до екзамену не допускається. У такому випадку до початку екзаменаційної сесії студент може отримати допуск до складання екзамену, відпрацювавши всі заняття і виконавши всі передбачувані види робіт, зокрема написання контрольної роботи, виконання самостійної роботи, тестування у системі дистанційного навчання.

Лекції, тестові завдання, завдання для самостійної роботи, а також додаткові ресурси для засвоєння змісту курсу є доступними на сайті дистанційного навчання.

8. Рекомендована література

1. Аніщенко О.В. Професійна культура / Енциклопедія освіти / Акад.пед.наук України; головний ред. В.Г.Кремень. К.: Юрінком Інтер, 2008. С. 724-725.
2. Ашурко Ю. Лихослів'я в навчальних закладах: [виховання]. Відкритий урок. Розробки, технології, досвід. 2014. № 10. С. 28-29.
3. Блощинська В.А. Етика. Практикум: навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 248 с.
- Бобир О. Етикет учителя. Навчально-методичний посібник для ВНЗ. К.: Видавничий дім «Слово», 2009. 216 с.
4. Бобир О. Етикет і культура мовлення. Початкова школа. 2005. № 7. С. 53–56.
5. Васильєва М.П. Основи педагогічної деонтології: навч. посіб./ М.П.Васильєва. Харків: Нове слово, 2003. 200 с.
6. Васянович, Г. Культура спілкування педагога в системі моральних відносин. Вибрані твори : у 7 т. / Г.П.Васянович. Львів, 2015. Т.3 : Педагогічна етика : навч. посібник. С. 372 - 385.
7. Васянович Г. П. Педагогічна етика : навч. посіб. К. : Академвидав, 2011. 256 с.
8. Вауліна О. Про етику педагогічного спілкування. Директор школи, ліцею, гімназії. 2006. № 1. С.104-106.
9. Васянович Г. П. Морально-правова відповідальність педагога (теоретико- методологічний аспект): монографія. 2-ге вид. Львів: Львів, держ. фін.-екон. ін-т, 2002. 232 с.
10. Вознюк, Н. М. Етика : навч. посіб. К., 2013. С. 70–77.
11. Войцехівська І. С. Культура спілкування і мовний етикет. Вивчаємо українську мову та літературу. 2012. № 7. С. 29–34.
12. Волкова Н. П. Професійно-педагогічна комунікація : навч. посібник. К., 2006. С. 126–148.
13. Етика ділового спілкування [Текст] : навч. посіб. для ВНЗ / В. Г. Воронкова [та ін.]. Львів : Магнолія 2006, 2017. 311 с.
14. Етика ділового спілкування [Текст] : навч. посібник / Т. К. Чмут, Г. Л. Чайка. - 6-те вид., випр. і доп. К. : Знання, 2007. 231 с.
15. Етика. Естетика. Кредитно-модульний курс [Текст] : навч. посібник для студ. закладів вищої освіти / К. А. Іванова [та ін.] ; за ред. проф. К. А. Іванової ; НФаУ. Харків : НФаУ : Золоті сторінки, 2019. 316 с.
16. Етикет, культура і спілкування / Я. К. Радевич-Винницький. К. : Знання, 2008. 292 с.
17. Зусін В. Я. Етика та етикет ділового спілкування : навч. посібник. Рек. МОН. [2-е вид., перероб. і доп]. К. : ЦНЛ, 2005. 224 с.
18. Етичні ідеї в філософії України другої половини XIX - початку XX ст. [Текст] : [монографія] / М. І. Лук ; відпов. ред. В. С. Лісовий ; Ін-т філософії АН України. К. : Наук. думка, 1993. 151 с.
19. Зязюн І. А. Педагогіка добра: ідеали і реалії: наук.-метод. посіб. К.: МАУП, 2000. 312 с.
20. Капто А. С. Профессиональная этика. М. : Ростов н/Д. : Изд-во СКАГС, 2006. 800 с.
21. Комарова І. Культура педагогічного спілкування вчителя. Шлях освіти. 2001. № 1. С. 31-34.
22. Кубрак О. В. Етика ділового та повсякденного спілкування : навч. посібник. Рек. МОН. 3-те вид., стер. Суми : Університетська книга, 2005. 222 с.
23. Бралатан В.П., Гуцало Л.В., Здирко Н.Г. Професійна етика: навч.посіб. К.: Центр учбової літератури, 2011. 252 с.

24. Педагогічна культура : навчальний посібник / Т. В. Лутаєва, Л. Г. Кайдалова. Х. : НФаУ, 2013. 156 с.
25. Професійна культура // Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В. Г. Кремень. К. : Юрінком Інтер, 2008. С. 724-725.
26. Професійна та педагогічна етика: навчально-методичний посібник / О.О.Базалук, О.П.Кравченко, Л.М.Харченко. Переяслав-Хмельницький (Київ.обл.) : «Видавництво КСВ»,2019. 85 с.
27. Психологія спілкування: навчальний посібник / Л. Г. Кайдалова, Л. В. Пляка. – Х. : НФаУ, 2018. – 140с.
28. Психологія спілкування [Текст] : підруч. для ВНЗ / М. М. Філоненко ; Нац. мед. ун-т ім. О. О. Богомольця. 2-ге вид., перероб. та доп. - К. : Центр учб. л-ри, 2016. 239 с.
29. Роль педагогічної етики у професійній підготовці сучасного вчителя : Матеріали Всеукр. наук.-метод. конференції / Редкол. :В. О. Огнев'юк, Л. Л. Хоружа та ін. К. : КМПУ ім. Б. Д. Грінченка, 2008. 202 с.
30. Токарева І. В. Ласкаво просимо у школу ввічливості. Практична психологія та соціальна робота. 2006. № 1. С. 63–70.
31. Український педагогічний енциклопедичний словник. 2-ге вид., оновл. Рівне : Волинські обереги, 2011. 520 с.
32. Хоружа Л. Етична компетентність. URL: lib.npu.edu.ua/full_txt/V6420656051.doc
33. Хоружа Л. Л. Педагогічна деонтологія: навч.-методич. посіб. К.: КМПУ імені Б. Д. Грінченка, 2008. 96 с.
34. Шеломенцев В. М. Етикет і сучасна культура спілкування. К. : Лібра, 2003. 416 с.
35. Якобчук І. Формули етикету в діловому спілкуванні. Українська мова й література в сучасній школі. 2012. № 7–8. С. 48–50.

Викладач _____ Оліяр М.П.